

MUINSUSKAITSEAMET

Aleksandr Širokov
Vallavanem
Peipsiääre vald
vald@peipsivald.ee

Teie 19.03.2018 nr 6-2/745
Meie 01.04.2019 nr 5.1-17.5/28-4

Muinsuskaitseameti ettepanekud Peipsiääre valla üldplaneeringu koostamiseks

Kuna Peipsiääre vald on väga rikas erinevate kultuurimälestiste poolest, siis palume koostatavas üldplaneeringu seletuskirjas eraldi välja tuua avalikus ruumis paiknevad riiklikud kultuurimälestised liikide kaupa (ajaloo-, ehitus-, arheoloogia- ja kunstimälestised). Mälestiste nimekiri on nähtaval Kultuurimälestiste riiklikus registris, millel on olemas riskasutus ka Maa-Ameti põhikaardiga (vt www.register.muinas.ee). Peipsiääre valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada nii riikliku kaitse all olevate kultuurimälestistega kui ka nende kaitsevöönditega. Mälestist ümbritseva kaitsevööndi eesmärk on tagada mälestise säilimine ajalooliselt välja kujunenud maastikstruktuuris ja mälestist väärastavas keskkonnas, vältida mälestist ja ümbritsevat keskkonda kahjustavaid tegevusi. Vastavalt muinsuskaitseaduse § 25 lg 3 on kinnismälestise kaitsevöönd 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti. Mälestisel ja mälestise kaitsevööndis kehtivad muinsuskaitseadusest (§-d 24, 25) tulenevad kitsendused. Palume arvestada mälestiste ja nende kaitsevöönditega ning kultuuripärandiga juba KSH koostamisel.

Planeeringualale jäävate maa-alaliste mälestiste (pargid, kalmistud, asulakohad, maa-alused kalmistud, kalmed, muistsed põllud jms) väliskontuurid on nähtaval Maa-ameti põhikaardil kultuurimälestiste kihil. Küsimuste korral palume ühendust võtta Muinsuskaitseameti kartograafia nõunikuga (kalle.lange@muinsuskaitseamet.ee). Juhul kui planeeritaval alal on maa-alalisi arheoloogiamälestisi (asulakohad, linnamäed jne) palume täpsustada nende piirid Tartumaa nõunik-arheoloogi Anu Lillakuga (anu.lillak@muinsuskaitseamet.ee). Eraldi juhime tähelepanu, et Peipsi järve tänastel ja endistel kallastel ning jõgede suudmete läheduses on olnud väga tihe asustus alates kiviajast, mis erinevatel põhjustel paikneb osaliselt vee ja liivasetete all. Seega tuleb tagada Peipsi kallastel ja Peipsisse suubuvate jõgede kallastel suudme lähedal arheoloogiapärandi säilimine oma algsel asukohal. Sellel eesmärgil tuleb Peipsi järve äärsete sadamate arendus- ja süvendustöödel (k a juba olemasolevates väikesadamates) võtta kasutusele meetmed uppunud arheoloogiapärandi säilimiseks, teostada asjakohased uuringud ja mõjude hinnangud kultuuripärandile. Täpsemat teavet veealuse arheoloogiapärandi kohta saate Muinsuskaitseameti Allveearheoloogia nõunik Maili Roiolt (maili.roio@muinsuskaitseamet.ee).

Kultuuripärandi käsitlemisel lähtuda 2018. aastal Rahandusministeeriumi koostatud juhise Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks peatükist 4.7.

Mälestised näitavad piirkonna ning kultuurimaastiku ajaloolist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avalike huvidega. Mälestiste kasutuses hoidmine ja kasutuseta mälestistele uue funktsiooni leidmine peaks olema

üldplaneeringus käsitletav teema. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema elukeskkonna, mis aitab kaasa elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet.

Kultuuripärand ei ole üksnes muinsuskaitseaduse alusel kultuurimälestiseks tunnistatud objektid ja alad, vaid kultuuriväärtuslik keskkond laiemalt. Samuti on üldplaneeringu ülesandeks vastavalt planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 16 miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine. Pakume Teile miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramisel alusmaterjaliks Muinsuskaitseameti poolt viimastel aastatel tellitud valdkondade inventeerimisi ja analüüse. Kõik need on saadaval Muinsuskaitseameti arhiivis Tallinnas (Pikk 2) ning enamik neist ka digitaalselt Muinsuskaitseameti kodulehel ja registrites .

Muinsuskaitseamet juhib tähelepanu järgmistele analüüsimist vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid:

- erinevate ajaperioodide kultuurpärandi kihistused ja nende väärtus
- võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad
- olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad ning nende kaitse ja kasutustingimused. Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui ebatüüpilisus.
- ajalooliselt väärtuslikud objektid (sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne) ja nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine
- maastikupilt sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine
- väärtuslike maastike piiride täpsustamine.
- 20. sajandi arhitektuuri seisukorra hindamine ja analüüs võttes aluseks projekti Eesti 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri kaardistamine ja analüüs tulemused

Oluline on hinnata ka kultuurikeskkonna säilitamist tagavate tingimuste seadmise piisavust ja vajadusel teha strateegilise keskkonnamõju hindamise käigus täiendavaid ettepanekuid.

Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda Muinsuskaitseameti Tartumaa nõunik Inga Raudvassari (inga.raudvassar@muinsuskaitseamet.ee) poole.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Inga Raudvassar
Muinsuskaitseamet Tartumaa nõunik
Rüütli 17
51006 Tartu
Tel: 53326573
E-post: inga.raudvassar@muinsuskaitseamet.ee